

Herinneringen aan een Postkantoor

Ellen Drees

Onlangs kreeg ik het boekje *Postkantoor in een Biltse Herbergh* van A.P. de Goede en M.H. van Dort cadeau (zie ook blz. 16, red.). Daarbij ging mijn belangstelling vooral uit naar wat de auteurs te vertellen hadden over de geschiedenis van de postkantoren. Met één van de Biltse postkantoren heb ik namelijk een aantal jaren een nogal persoonlijke band gehad.

Het voormalige postkantoor in de Burg. de Withstraat.

In april 1975 kraakte ik samen met een groepje vrienden het 'Oude Postkantoor' aan de Burgemeester de Withstraat 10-12. De details van de actie staan mij helaas niet meer duidelijk voor de geest. Op welke manier wij ons toegang verschaften kan ik mij niet meer herinneren. Waarschijnlijk kwamen we via het schoolplein van de Theo Thijssenschool in de tuin en forceerden daarna de achterdeur met de meegebrachte koevoet. Daarna volgde een verkenning door het pand om te kijken of het wel geschikt was voor bewoning. Vaak genoeg werden alle voorzieningen (waterleiding, toilet, soms zelfs de vloeren) uit leegstaande panden gehaald om het kraken tegen te gaan. Bovendien wisten we door eerdere kraakervaringen dat jarenlange leegstand desastreuze gevolgen kon hebben. Toen we een half jaar eerder het plan hadden opgevat om de arbeiderswoningen op de hoek van de Tuinstraat/Burgemeester de Withstraat te kraken bleek nog maar één van de huisjes bewoonbaar te zijn. Het

huisje dat mijn vriend en ik op het oog hadden werd al bevolkt door dikke slakken die op de vochtige muren kropen.

De directeurswoning van het Oude Postkantoor was echter nog in prima staat. Op de eerste verdieping waren vier grote kamers en een riante keuken, die uitkwam op een groot balkon. Weliswaar was het aanrechtblokje van vooroorlogse makelij en de

loden waterleiding gedeeltelijk afgesloten, maar dit was voor de knutselaars onder ons geen enkel probleem. Op de zolderetage waren bovendien nog twee grote voorkamers, een wat kleiner achterkamertje en twee grote overlopen. Tijdens de verkenningstocht haalde één van de mede-krakers nog een 'grapje' uit door hard op een deur te bonzen. Met het idee dat onze actie ontdekt was door de politie, doken we weg en hielden ons muisstil. Toen het sein veilig weer was gegeven installeerden we ons in de meegebrachte slaappullen.

De volgende dag werden de kamers verdeeld onder de vijf aspirant-bewoners en was het zaak de boel zo snel mogelijk bewoonbaar te laten lijken. In die tijd was het nog zo, dat als men een woning 24 uur of meer gekraakt had, het er enigszins huiselijk uitzag en de eigenaar geen (urgente) plannen met het huis had, de kraakactie gedoogd werd. Hoever we met de inrichting gevorderd waren toen de politie kwam kan ik mij niet meer herin-

neren. Hier en daar slingerde wat huisraad in het pand, waaronder een monsterlijk grote divan, een paar kantoorstoelen en een nauwelijks te tillen tafel met hardstenen tafelblad.

Waarschijnlijk gewaarschuwd door buurtbewoners dat er personen in het pand gesignaleerd waren, kwam de politie de volgende dag een kijkje nemen. Ze keken wat rond, constateerden dat wij geen

schade aan het pand hadden aangebracht, overtuigden zich ervan dat er geen minderjarigen bijwaren (aan mij, het enige meisje, werd nog wel gevraagd of mijn ouders wisten dat ik daar was) en verdwenen vervolgens weer, het (enigszins vervroegde) uur van onze kraakactie acceptierend. Nu de politie geweest was, was er voor ons geen noodzaak meer om ons verborgen te houden. We konden een begin maken met het inrichten van onze kamers, voorlopig nog met hier en daar bijeengeraapt huisraad, aangezien we niet wisten of Rijksdomeinen, de eigenaar van het pand, nog maatregelen zou nemen voor ontruiming of een kort geding. De elektriciteit werd aangesloten en de waterleiding gerepareerd. Toen er na een aantal weken nog niets van Domeinen vernomen was, verhuisden we onze spullen en vervingen de campinggasbranders door een elektrisch fornuis. Ook de bewoners op de zolderetage gingen aan de slag. Hier werden in de loop der tijd een keuken en een douche aangelegd.

Voor de benedenverdieping hadden we aanvankelijk geen plannen. De grote benedenzaal is een tijdje gebruikt door een kunstenaar (een van de beelden in het gemeentehuis is er gehakt) en vervolgens werd er een pingpongtafel neergezet. De postkamer werd uiteindelijk omgebouwd tot donkere kamer en de telefooncel werd gebruikt voor opslag. Het oorspronkelijke kantoorgebied (de achterkamer) bleef ongebruikt, tot een jaar of zo later een vriend van een van ons zijn woning uit moest. In de dichtgetimmerde achtergevel werden opnieuw ramen gezet en er werd een keukenblokje geïnstalleerd.

De keuken van het postkantoor.

In een kleine ruimte ernaast lagen twee toiletten, die echter niet meer bruikbaar waren. De opschriften op de deuren zorgden echter voor enige hilariteit, omdat er één bestemd was voor ambtenaren en één voor postbestellers. De kluis hebben we nog wel eens proberen open te maken, zonder succes. Ook de nieuwe eigenaren van 'De Oude Post' hebben nog een poging ondernomen. Dat de deur dichtgelast is, zoals de De Goede en Van Dort menen (p. 79), lijkt mij niet aannemelijk, aangezien er geen sporen van te zien waren. Achter het huis was nog een verwarmingshok met een enorme verbrandingsketel voor de op olie gestookte centrale verwarming. Ik geloof niet dat we serieuze pogingen hebben ondernomen om de CV weer aan de praat te krijgen, daarvoor zag het geval er te onbruikbaar uit. De gietijzeren radiatoren werden van het balkon gegooid, veel verder dragen was met het oog op het behoud van een gezonde rug ook niet aan te raden, en daar waar schoorstenen waren, werden aanvankelijk oliekachels, al spoedig kolenkachels met wat meer verwarmingscapaciteit geïnstalleerd. Naast het kolenhok werd door een van ons een nachthok voor de kippen gemaakt. Overdag bewaakte Arie Haan zijn harem met ijzeren snavel en hanepoten tegen opdringerige mensen en katten in de tuin, die allengs in een woestijn veranderde, omdat ieder zaadje genuttigd werd.

In het voorjaar van 1976 stond opeens onderzoeker Unck van de Biltse politie op de stoep. Of hij even binnen mocht komen omdat hij ons wat wilde vragen. En passant zag hij het nest jonge poesjes, vroeg of wij al een tehuis

De woonkamer aan de straatzijde.

voor ze gevonden hadden en toen dat niet voor allemaal het geval was, reserveerde hij er twee voor zijn 'kleine meid'. (Later hoorde ik dat één van hen helaas was overreden op de Soestdijkseweg; hun moeder, die ik op mijn verjaardag kreeg toen we net een paar weken in het postkantoor woonden, is onlangs op de respectabele leeftijd van 18 en een half jaar overleden.) Op het politiebureau was iemand van Domeinen om met ons te praten. Waarom men niet direct contact met ons had opgenomen laat zich raden: bij het woord 'kraker' hadden mensen toen al de meest angstaanjagende visioenen. Aangezien ik alleen thuis was, ben ik met Unck meegegaan en kreeg te horen, dat Domeinen had besloten het Oude Postkantoor te verkopen aan de gemeente. Even hebben we nog gefantaseerd om het pand zelf te kopen, maar helaas zagen we geen mogelijkheden om genoeg geld bijeen te krijgen. Ongeveer de helft van ons was student en de werkenden verdienden niet genoeg om zich een hypotheek te kunnen veroorloven, laat staan dat we genoeg eigen geld hadden voor een aanbetaling. Het pand werd voor f 79.000,-, een koopje, verkocht aan de gemeente De Bilt, die het in 1978 doorverkocht voor f 150.000,-. In oktober van datzelfde jaar sloten wij het hoofdstuk 'Oude Postkantoor' af en ging ieder van ons zijns wegs. Sommigen van ons accepteerden de door de woningbouwvereniging aangeboden flats, anderen hadden opeigen gelegenheid nieuwe woonruimte gevonden.

Dat de ambtenaar van Domeinen niet de enige was die vreemd tegen krakers aankeek, blijkt wel uit een

reactie van de bakkersvrouw enige weken na onze kraakactie. Zij was in de veronderstelling, dat wij daar met een groot aantal jongeren woonden, flink drugs gebruikten, met elkaar op grote zalen sliepen en dat de meisjes van bed tot bed gingen. Overigens heb ik de indruk dat wij toch wel vrij snel geaccepteerd werden door de buurt. Af en toe kregen we overtoellig huisraad. De eigenaar van

de macro-biotische winkel stopte ons regelmatig zijn broden en andere (onverkoopbare) etenswaren toe en de eigenaar van de Crèmerie was zo vriendelijk nu en dan een telefonische boodschap door te geven. Ook de twee (nogal luidruchtige) feesten die we er gegeven hebben, werden zonder problemen geaccepteerd.

NB: De Goede en Van Dort verbazen zich blijkbaar in hun boek (p. 76), over het feit, dat 'al in 1914' op de muren, in dit geval die van de telefooncel, werd geschreven. Het schrijven op muren is echter een verschijnsel dat ver terug gaat in de geschiedenis. Zo zijn bijvoorbeeld op de muren in het oude Pompeii diverse krabbels van klanten aan bordelen en herbergen teruggevonden.

Foto's: Ellen Drees